

Vlaanderen
is werk

De Werkbarometer: over duaal leren en werkplekleren in Vlaanderen

2 december 2019

Auteurs:
Lieve Lembrechts
Thomas Tielens

INHOUD

Kennisagenda Departement Werk en Sociale Economie.....	3
1 Wat is de Werkbarometer?	4
2 Wie werd bevraagd?	4
3 Wat is hun mening over en ervaring met duaal leren/werkplekieren?.....	5
3.1 Kennen de respondenten duaal leren en werkplekieren?	5
3.2 Hebben ze zelf ervaring met duaal leren en werkplekieren, of willen ze er graag ervaring in opdoen?	5
3.3 Wat vinden ze van duaal leren en werkplekieren?	6
4 Conclusie	8

KENNISAGENDA DEPARTEMENT WERK EN SOCIALE ECONOMIE

Om het **arbeidsmarktbeleid** beter te **onderbouwen met data en wetenschappelijke inzichten**, ontwikkelde het Departement Werk en Sociale Economie **een kennisagenda**. De kennisagenda bevat **6 thema's** waarrond het departement inzichten opbouwt op basis van bestaand en toekomstig onderzoek: welzijn en organisatie, leren, inclusieve samenleving, economie, omgeving en governance. **Dit onderzoek** kadert binnen het kennisdomein 'leren'.

Het Trendhuis peilt met de jaarlijkse Werkbarometer naar wat er leeft op de Vlaamse arbeidsmarkt. In de voorbije editie stonden onder meer duaal leren en werkplekleren centraal. Zijn duaal leren en werkplekleren gekend? En in welke mate is er in Vlaanderen ervaring mee? Trendhuis vroeg het aan 964 inwoners van Vlaanderen. U leest de resultaten hier.

1 WAT IS DE WERKBAROMETER?

In 2019 voerde Trendhuis voor het 11de jaar op rij de Werkbarometer uit, een jaarlijkse arbeidsmarktstudie die nagaat wat er zoal reilt en zeilt op de Belgische/Vlaamse arbeidsmarkt. De Werkbarometer brengt dus evoluties en trends op de arbeidsmarkt duidelijk in kaart. De kracht van deze studie zit voornamelijk in het longitudinale karakter ervan, waarbij Trendhuis werknemers jaar na jaar bevraagt over relevante issues en maatschappelijk actuele thema's, zoals stress en burn-out. Naast deze jaarlijks wederkerende thema's, polst Trendhuis ook naar een specifiek thema dat elk jaar verandert en de rode draad doorheen de studie vormt. Dit jaar stonden ondernemingszin en talent centraal, met een specifieke focus op duaal leren en werkplekleren.

Via een online enquêtebevraging werd een representatief staal van de Vlaamse bevolking ouder dan 18 jaar bevraagd, aangevuld met een steekproef van studenten hoger onderwijs¹. De vragenlijst was gebaseerd op voorgaande expertise van Trendhuis en een uitgebreide desk research. De steekproef omvatte 964 deelnemers. Voor een aantal thema's werden de kwantitatieve data verrijkt met een uitgebreid kwalitatief luik, op basis van een panelgesprek met ervaringsdeskundigen, bijkomende individuele interviews met de leden van dit panel en de input van experts (academici, bedrijfsleiders, onderzoekers, etc.). In deze bijdrage worden alleen de kwantitatieve onderzoeksresultaten besproken.

2 WIE WERD BEVRAAGD?

Van de 964 respondenten die de enquête invulden, is 54.5% een man en 45.5% een vrouw. Van de totale groep is 36.5% 35 jaar of jonger; 25.8% is tussen de 36 en 50 jaar en 37.7% is ouder dan 50 jaar.

Wat de professionele situatie van de respondenten betreft, blijkt 51.6% bediende, 21.9% student, 10,3% directielid of manager, 7.1% gepensioneerd, 4.8% arbeider, 2.4% zelfstandige/ondernemer en 2% werkloos te zijn. De respondenten werken in tal van sectoren, vooral bij de overheid (25.8%). De meerderheid (61.3%) werkt in een grote onderneming met meer dan 250 medewerkers. 35.8% werkt in een KMO². Tot slot is 70.7% van de respondenten langgeschoold en 29.3% kortgeschoold.

¹ Bijkomend werden de werknemers bevraagd van de organisaties die deelnamen aan de studie, en aldus de vragenlijst uitstuurden naar al hun werknemers. Omdat de oververtegenwoordiging van de respondenten uit deze organisaties de resultaten mogelijk vertekent, zijn hun antwoorden niet in rekening genomen bij de hier gerapporteerde analyses.

² Voor 2.9% was de vraag niet van toepassing.

3 WAT IS HUN MENING OVER EN ERVARING MET DUAAL LEREN/WERKPLEKLEREN?

De respondenten kreeg een reeks vragen over duaal leren en werkplekleren voorgelegd³. Kennen ze duaal leren en werkplekleren? Hebben ze er zelf ervaring mee, of zouden ze er graag ervaring in willen opdoen? En wat vinden ze van duaal leren en werkplekleren?

3.1 KENNEN DE RESPONDENTEN DUAAL LEREN EN WERKPLEKLEREN?

De respondenten kregen in de eerste plaats de vraag voorgelegd of ze bekend zijn met de termen duaal leren en/of werkplekleren.

69.2% van de respondenten heeft al eens van duaal leren en/of werkplekleren gehoord; 30.8% nog niet.

Er zijn opvallende significante verschillen naar leeftijd⁴: met 76.3% is de leeftijdsgroep van 36 tot en met 50 jaar duidelijk het beste geïnformeerd. Opvallend is dat slechts 59.1% van de jongeren onder de 20 jaar met de concepten vertrouwd is, hoewel het net deze groep is waarop het huidige duaal leren en werkplekleren zich richt. Minder verwonderlijk is de vaststelling dat respondenten boven de 65 jaar het minst op de hoogte zijn (46.7%).

Vrouwelijke respondenten blijken met 73.6% significant beter bekend te zijn met de concepten dan mannen (65.5%). Langgeschoolden scoren met 79.4% ook significant beter dan kortgeschoolden (60.6%), net als respondenten die werken in KMO's (74.3%) ten opzichte van werknemers van grote bedrijven (72.5%).

3.2 HEBBEN ZE ZELF ERVARING MET DUAAL LEREN EN WERKPLEKLEREN, OF WILLEN ZE ER GRAAG ERVARING IN OPDOEN?

12.1% van de respondenten volgde ooit zelf een opleiding in het kader van duaal leren of werkplekleren.

Als we specifiek focussen op de respondenten die momenteel nog student zijn (N=211), dan blijkt dat maar weinigen twijfelen aan de toepasselijkheid van duaal leren voor de eigen opleiding; slechts 11% vindt duaal leren niet van toepassing. Dat betekent dat de overgrote meerderheid wel overtuigd is van de rol die duaal leren kan spelen in de eigen opleiding: 37.8% ziet duaal leren als een noodzaak voor de eigen opleiding; 51.2% vindt duaal leren wel van toepassing, maar geen noodzaak.

³ Om pragmatische redenen werden beide begrippen samengenomen.

⁴ Berekend door middel van een Chi kwadraat-toets, op een significantieniveau van 5%.

Van de groep respondenten die duaal leren van toepassing vinden voor hun huidige studierichting, vindt 25.5% het vooral zinvol in de vorm van een specialisatiejaar (bijvoorbeeld master-na-master of bachelor-na-bachelor); 55.2% ziet duaal leren eerder geïntegreerd worden in de huidige opleiding ter vervanging van sommige vakken; en tot slot vindt 10.8% dat duaal leren de rode draad zou moeten vormen doorheen de ganse opleiding.

	(helemaal) niet eens	(helemaal) eens	Geen antwoord
Mijn opleiding bereidt me voldoende voor op de arbeidsmarkt	32.2	66.6	1.
Ik zie een duidelijke link tussen theoretische vakken en hun toepassing op de arbeidsmarkt	29.8	68.1	2.1
Mijn opleiding is relevant voor de noden van de hedendaagse arbeidsmarkt	11.9	82.6	5.5
Mijn onderwijsinstelling zou best een aantal vakken schrappen en plaats maken voor meer stagemomenten	24.4	71.9	3.7
Praktijkervaring maakt je diploma waardevoller	6	92.6	1.4

Tabel 1. Antwoordverdeling op de stellingen inzake de link tussen opleiding en arbeidsmarkt, beantwoord door studenten (in % (N=211))

De onderzoekers legden de studentengroep ook enkele stellingen voor om na te gaan hoe ze denken over de aansluiting van hun studie bij de arbeidsmarkt (zie tabel 1). Studenten blijken er over het algemeen vertrouwen in te hebben dat hun studie matcht met de wensen van de arbeidsmarkt. Maar liefst 82.6% meent dat zijn of haar studie relevant is voor de noden van de hedendaagse arbeidsmarkt en een meerderheid vindt dat zijn/haar opleiding voldoende voorbereiding biedt op de arbeidsmarkt (66.6%), waarbij er een duidelijke link is tussen theorie en toepassing op de arbeidsmarkt (68.1%). Niettemin kan de link tussen opleiding en arbeidsmarkt beter, volgens de meeste respondenten. 71.9% van de studenten zou dan ook een aantal vakken liever vervangen zien door stagemomenten. Meer in het algemeen vindt 92.6% dat praktijkervaring een meerwaarde biedt aan een diploma.

3.3 WAT VINDEN ZE VAN DUAAL LEREN EN WERKPLEKLEREN?

De onderzoekers legden de respondenten enkele stellingen voor om te peilen naar hun mening over duaal leren (zie tabel 2).

Uit de beoordelingen van de respondenten blijkt duidelijk dat ze openstaan voor het uitbreiden van duaal leren, naar het algemeen secundair onderwijs (74.8%), hoger onderwijs (85.1%) en voor werkenden/werkzoekenden (89.9%). 72.4% vindt dat ook werknemers duaal moeten kunnen leren. De respondenten vinden duaal leren eveneens zinvol voor andere dan beroeps- en technische richtingen (63.2%) en beschouwen het als een traject evenwaardig aan de klassieke variant (75%).

	(helemaal) niet eens	(helemaal) mee eens	Geen antwoord
Het algemeen secundair onderwijs moet ook duale leertrajecten aanbieden	17.4	74.8	7.8
Ook het hoger onderwijs moet duale leertrajecten aanbieden	7.9	85.1	7
Duaal leren kan ook nuttig zijn voor volwassenen om aan (nieuw) werk te komen	4.1	89.9	6
Duaal leren is enkel nuttig voor beroeps- en technische opleidingen	63.2	29.8	7
Een duaal leertraject is een evenwaardig alternatief voor een klassiek leertraject	17.5	75	7.5
Een duaal leertraject biedt meer werkzekerheid dan een klassieke scholing	31.3	58.4	10.3
Een louter theoretische opleiding geeft leerlingen een goed beeld van de arbeidsmarkt	78.3	15.5	6.2
Duaal leren is ook nuttig om transversale vaardigheden (samenwerken, communicatie...) te verwerven	3.4	90.3	6.4

Tabel 2. Antwoordverdeling op de voorgelegde stellingen inzake duaal leren/werkplekieren (N=916)

Respondenten zien ook de voordelen van duaal leren: het biedt meer werkzekerheid dan klassieke scholing (58.4%) en komt tegemoet aan de tekorten van louter theoretische scholingen, die naar hun mening geen goed zicht op de arbeidsmarkt bieden (78.3%). Bovendien is duaal leren naar hun mening ook inzetbaar voor het aanleren van transversale vaardigheden (90.3%).

De overheid moet – om duaal leren te stimuleren – financiële voordelen verschaffen aan werkgevers die duaal leren aanbieden, vindt 65.4% van de respondenten.

4 CONCLUSIE

- Bijna zeven op de tien respondenten zijn vertrouwd met de term duaal leren en/of werkplekleren.
- De respondenten menen dat duaal leren duidelijke voordelen heeft, zowel naar de eigen opleiding toe als voor de arbeidsmarkt meer in het algemeen.
- Ook studenten zien het belang van duaal leren in. Al zijn ze over het algemeen tevreden met de aansluiting van hun studie bij de arbeidsmarkt, toch blijken ze open te staan voor een meer concrete arbeidsmarktgerelateerde ervaring, in de vorm van duaal leren of stages.
- Er blijkt duidelijk openheid te bestaan voor de uitbreiding van duaal leren naar het algemeen secundair onderwijs en hoger onderwijs.
- Ook werkenden en werkzoekenden moeten volgens de respondenten duale opleidingen kunnen volgen.

Colofon

Samenstelling

Vlaamse overheid
Departement Werk en Sociale Economie
Koning Albert II-laan 35 bus 20
1030 Brussel
02 553 42 56
beleid.wse@vlaanderen.be
<https://www.vlaanderen.be/departement-wse>

Verantwoordelijke uitgever

Dirk Vanderpoorten
Secretaris-generaal

Uitgave

december 2019

